

Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmän 4. kokous

Aika: Maanantai 31.8.2020 klo 14.00-15.35

Paikka:

Osallistujat:

Maria Rautavirta, pj.	LVM
Lotta Engdahl, siht.	LVM
Maria Riihimäki, siht.	LVM
Kristiina Pietikäinen	EUE
Minna Bloigu	SM
Aulikki Pakanen	PLM
Petri Räsänen	TEM (klo 14.50 eteenpäin)
Antti Eskola	TEM
Olli-Pekka Rissanen	VM
Jukka Lähesmaa	STM
Jari Jauhiainen	OM (klo 14.40 eteenpäin)
Anna Vuopala	OKM
Mari Laakso	MMM
Leila Vilhunen	VNK
Johanna Ala-Nikkola	UM (klo 14.50 eteenpäin)
Jaana Sinipuro	Sitra
Laura Halenius	Sitra
Tuomo Tuikka	VTT
Mikael Rinnetmäki	MyData Global
Antti Jogi Poikola	Tietopolitiikka-ryhmä
Lotta Tontti, siht.	LVM

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

EU:n ajankohtaiset – Kristiina Pietikäinen, Suomen pysyvä edustusto EU:ssa

EU:ssa on vasta alkamassa työt kesälomien jälkeen. Nyt eletään Saksan EU-puheenjohtajuuskautta. Euroopan komissiolta on odotettavissa hyvinkin pian aloite lainsäädäntökehikseksi yhteisen eurooppalaisen data-avaruuden hallintamalliin. Koronatilanne on pahentunut Belgiassa, joten on vielä epäselvää kuinka läsnäolokokouksia voidaan järjestää lähitulevaisuudessa. Tämä haittaa erityisesti epävirallisten kokousten järjestämistä.

Muut ajankohtaiset

- Puheenjohtaja kertoi LVM:n, Helsingin kaupungin ja *World Economic Forum*in (WEF) yhteistyösopimuksesta. Kyseessä on aloite, jonka tarkoituksena on perustaa Suomeen datatalouden keskus. Keskuksen tavoitteina on digitalisaation, datatalouden ja automaatiokehityksen vauhdittaminen. Hankkeen Suomen koordinaattorina toimii LVM:ssä Antti Paasilehto ja datatalouden teeman WEF-lähettiläänä Viivi Lähteenoja.
- *Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa* -työryhmän väliraportti on ollut lausunnolla ja loppuraportti on luvassa syys-lokakuun vaihteessa 2020.
- LVM on yhdessä MyData Globalin kanssa julkaissut uudistetun version *MyData-raportista*. Raportti on englanninkielinen ja siinä esitellään erilaisia mahdollisuuksia mallin toteuttamiseen ja kerrotaan kuinka MyData-ajattelu voidaan sisällytetään laajemmin koko datatalouteen.
- Anna Vuopala kertoi, että OKM:ssä on aloitettu työ *tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseksi*. Hankkeessa on asetettu kolme pienryhmää: käytännöt, tekniikka ja juridiset kysymykset. Ryhmät raportoivat tuloksista tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnalle lokakuussa. Linkki tiedotteeseen: <https://minedu.fi/-/tekijanoikeuden-infrastruktuurin-kehittamisen-pienryhmakeskustelut-alkaneet>
- Jaana Sinipuro kertoi *IHAN:in projektin päivitykset*. Sitra on suunnittelemassa reilun datatalouden ja kiertotalouden tulevia toimia vuoteen 2024 asti. Datatalouden toimina etenevät mm. eurooppalainen yhteysdata ja toisiodatan käyttö. Kesän alussa aloitettiin yritysohjelma 21 yritysten kanssa. Myös Open and Agile smart cities edistyy laajan toimijajoukon kanssa. Kokeilualustalla tehty erilaisia pilotteja, esim PRH:n, Verohallinnon ja Business Finlandin kanssa tiedon liikkumisesta viranomaisien välillä.
- Antti Eskola kertoi TEM:in ja Sitran yrityskehityshankkeen edistymisestä. Lisäksi *Gaia-X:n* osalta on tehty yhteistyötä saksalaisten ja suomalaisten yritysten kanssa. Brysseliin on perustettu yhteisö, jonka tarkoituksena on edistää Gaia-x kehittämistä.
- Tuomo Tuikka kertoi, että VTT on yhdessä TEM:in ja Business Finlandin kanssa avannut sivuston www.gaiax.fi, josta löytyy lisätietoa projektista. VTT tulee olemaan vahvasti mukana myös Gaia-X yhteisön toiminnassa. Tarkoituksena on järjestää työpajoja jossa käydään läpi esimerkitapauksia, jotka voisivat hyödyntää Gaia-x:n kehittämistä eteenpäin.

4. Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen tiedon uudelleenkäytön näkökulmasta

Olli-Pekka Rissanen muistutti 24.9 järjestettävästä tekoälyn seminaarista, johon kehotti kaikkia osallistumaan. Kutsu on lähetetty sähköpostilla datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmän osallistujille.

VM:ssä on tällä hetkellä kaksi hankekokonaisuutta: Avoimen Datan Direktiivin toimeenpano (ent. PSI) ja Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke (TiHA).

Avoimen datan direktiivin implementoinnissa tarkoitus on yhdenmukaistaa tietojen avaamisen sääntelyä ja tehostaa prosesseja. Aikataulu tiukka, direktiivin tulee olla kansallisesti implementoitu 17.7.2021 mennessä. Lausuntokierros HE-luonnoksesta järjestetään syksyllä 2020. Hankkeessa toimii kaksi ryhmää, lainsäädäntöryhmä, joka valmistelee hallituksen esityksen ja asiantuntijaryhmä, jossa pohditaan lain toimeenpanoa.

TiHA-hankkeessa on tarkoitus laatia ehdotus julkisen sektorin tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista, tukea tiedon nykyistä laajempaa hyödyntämistä lähtökohtaisesti rajapintojen kautta ja parantaa hyödynnettävän ja avattavan tiedon laatua ja yhteentoimivuutta niin teknisesti kuin semanttisesti.

Kysyttiin kuinka paljon tiedonhallintalaki auttaa direktiivin toimeenpanossa? Tiedonhallintalaki ei sinällään anna vastauksia tiedon avaamiseen liittyvissä kysymyksistä, mutta tiedonhallintalaki tukee direktiivin toimeenpanoa.

5. Eduskunnan tietopolitiikan yhteistyöryhmä, <https://tietopolitiikka.fi/>

Antti Jogi Poikola kertoi eduskunnan kaikkien puolueiden yhteisestä tietopolitiikan yhteistyöryhmästä.

Ryhmän periaatteet ovat parlamentaarisuus, avoimuus, yhteinen agenda, eli ryhmässä käsitellään asioita, jotka eivät ole poliittisesti kiistanalaisia, luottamus ja tiedon jakaminen.

Ryhmä on julkaissut kaksi julkaisua 3.4.2020: [Digitaalinen kontaktiketjujen jäljitys virusepidemian hallinnassa – eettisiä ja perusoikeudellisia lähtökohtia](#)

ja 23.4.2020: [Tekoäly eettisenä ja yhteiskunnallisena kysymyksenä – Eduskuntapuolueiden edustajien yhteisiä näkemyksiä tekoälyn käytön eettisistä periaatteista](#)

Ryhmä pyrkii ymmärtämään laajemmin mitä tietopolitiikka on kokonaisuudessaan. Tarkoituksena on keskustella merkittävistä teemoista ja fasilitoida keskustelua tietopolitiikan viemiseksi eteenpäin pidemmällä aikavälillä. Syksyn yksi teema tulee olemaan alustojen sääntely ja "regulation 2.0-ajatus"

Kysyttiin ryhmän suhteesta tulevaisuusvaliokuntaan. Mikä on ryhmän rooli eduskuntaan verrattuna ja miten tietopolitiikka-ryhmä suhteutuu valiokuntatyöskentelyyn? Tarkkaa työnjakoa ja roolitusta ei ole tehty, mutta asia on tunnistettu. Tietopolitiikka-asiat kytkeytyvät monen valiokunnan työhön, joka myös vaikuttaa tietopolitiikkaryhmän työhön. Tietopolitiikkaryhmä ei ota kantaa päivän politiikkaan vaan toimii pidemmällä aikajänteellä.

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous on 5.10. klo 12.00-14.00.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.35

Jakelu Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmä